

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
ETAP SZKOLNY
9 października 2025 r. godz. 9.00**

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z 15 zadań, na rozwiązanie których masz 90 minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Jeśli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz lub napisz inną odpowiedź.
6. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącego/-ej SKK		

Przeczytaj poniższy fragment utworu i wykonaj zadania 1 i 2.

Eric-Emmanuel Schmitt, *Oskar i pani Róża* (fragment)

Szanowny Panie Boże,
dzisiaj miałem między czterdzieści a pięćdziesiąt lat i narobiłem mnóstwo głupstw.
Opowiem Ci o tym krótko, bo szkoda czasu. Peggy Blue czuje się dobrze, ale ta Chinka nasłana przez Pop Corna, która teraz nie może mnie ścierpieć, przyszła do niej i wypaplała, że pocałowałem ją w usta.

No i Peggy powiedziała mi, że między nami wszystko skończone. Protestowałem, mówiłem jej, że z Chinką to był błąd młodości, że to było na długo przed nią i że nie może do końca życia wypominać mi przeszłości. [...]

– Co powinienem zrobić?
– Kogo kochasz?
– Peggy. Tylko Peggy.
– To powiedz jej. Pierwszy związek jest zawsze bardzo kruchy, podatny na różne wstrząsy, ale jeśli jest dobry, trzeba walczyć o jego zachowanie.

Jutro, Panie Boże, jest Boże Narodzenie. Nigdy nie kojarzyłem, że to są Twoje urodziny. Spraw, żebym pogodził się z Peggy, bo nie wiem, czy to z tego powodu, ale jestem dziś wieczór bardzo smutny i w ogóle nic mi się nie chce.

Do jutra, całusy, Oskar.

PS: Teraz, kiedy już jesteśmy kumplami, co chcesz dostać ode mnie na urodziny?

Szanowny Panie Boże,
dzisiaj rano, o ósmej, powiedziałem Peggy Blue, że kocham ją, tylko ją i że nie wyobrażam sobie życia bez niej. Rozpłakała się, wyznała, że zdejmuję jej z serca wielki ciężar, bo ona też kocha tylko mnie i na pewno już nigdy nikogo nie znajdzie, zwłaszcza teraz, kiedy jest różowa.

Wtedy, ciekawa rzecz, zaczęliśmy oboje płakać, ale to było bardzo przyjemne. Fajne jest życie we dwoje. Szczególnie po pięćdziesiątce, kiedy ma się za sobą różne przejęcia.

Eric-Emmanuel Schmitt, *Oskar i pani Róża*, tłum. B. Grzegorzewska, Kraków 2004.

Zadanie 1. (0–2)	
-------------------------	--

1.1. Oceń poprawność podanych zdań dotyczących fragmentu powieści, zaznaczając P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ciocia Róża odgrywa rolę życiowej mentorki Oskara.	P	F
2.	Oskar czuje się pewnie w relacjach uczuciowych.	P	F

1.2. Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie luki (A, B, C) spośród oznaczonych cyframi 1-3.

Nadawcą dwóch powyższych fragmentów komunikatów jest **A.** Ich adresat to **B.** Nadawca posługuje się **C.** jako kodem.

A.	1. trzecioosobowy narrator;	2. Oskar;	3. ciocia Róża.
B.	1. Peggy Blue;	2. ciocia Róża;	3. Bóg.
C.	1. opowiadaniem;	2. językiem;	3. długopisem.

Zadanie 2. (0–2)

Zaznacz wszystkie zdania, które opisują cechy zacytowanego fragmentu powieści.

1.	Narrator posługuje się terminologią medyczną.	T
2.	Narratora charakteryzuje naiwne spojrzenie na rzeczywistość.	T
3.	W cytowanych listach przeplatają się fragmenty zabawne i wzruszające.	T
4.	Potoczny sposób mówienia służy podkreśleniu negatywnego stosunku narratora do Boga.	T

Przeczytaj cytat z powieści *Oskar i pani Róża* i wykonaj kolejne zadania 3 i 4.

Myśli, których się nie zdradza, ciążą nam, zagnieżdżają się, paraliżują nas, nie dopuszczają nowych i w końcu zaczynają gnić. Staniesz się składem starych śmierdzących myśli, jeśli ich nie wypowiesz.

Zadanie 3. (0–2)

Wyjaśnij znaczenie metafory *składu starych śmierdzących myśli*. Jak rozumiesz ten cytat w kontekście historii Oskara?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–3)	
-------------------------	--

Kto z dorosłych w otoczeniu Oskara powinien usłyszeć taką radę? Uzasadnij swój wybór w oparciu o treść utworu.

W zadaniu sprawdzana będzie poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Kto z dorosłych w otoczeniu Oskara powinien usłyszeć taką radę?

.....

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 5. (0–3)	
-------------------------	--

„Oskar i pani Róża” oraz film „E.T.” to teksty kultury mówiące między innymi o komunikowaniu się. Czy przesłanie książki Schmitta i filmu Spielberga w tym aspekcie jest podobne, czy odmienne? Uzasadnij swoją odpowiedź, odnosząc się do odczytania sensów obu utworów.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Przeczytaj poniższy utwór i wykonaj zadania 6-11.

Konstanty Ildefons Gałczyński, *Rozmowa liryczna*

– Powiedz mi, jak mnie kochasz.
– Powiem.
– Więc?
– Kocham cię w słońcu. I przy blasku świec.
Kocham cię w kapeluszu i w berecie.
W wielkim wietrze na szosie, i na koncercie.
W bzach i w brzozech, i w malinach, i w klonach.
I gdy śpisz. I gdy pracujesz skupiona.
I gdy jajko roztłukujesz ładnie –
nawet wtedy, gdy ci łyżka spadnie.
W taksówce. I w samochodzie. Bez wyjątku.
I na końcu ulicy. I na początku.
I gdy włosy grzebieniem rozdzielisz.
W niebezpieczeństwie. I na karuzeli.
W morzu. W górach. W kaloszach. I boso.
Dzisiaj. Wczoraj. I jutro. Dniem i nocą.
I wiosną, kiedy jaskółka przylata.
– A latem jak mnie kochasz?
– Jak treść lata.
– A jesienią, gdy chmurki i humorki?
– Nawet wtedy, gdy gubisz parasolki.
– A gdy zima posrebrzy ramy okien?
– Zimą kocham cię jak wesoły ogień.
Blisko przy twoim sercu. Koło niego.
A za oknami śnieg. Wrony na śniegu.

Konstanty Ildefons Gałczyński, *Rozmowa liryczna*, [w:] tegoż, *Siódme niebo*, Warszawa 1973.

Zadanie 6. (0–2)	
-------------------------	--

6.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź A.–D.

Cały wiersz Gałczyńskiego ma formę

- A. wyznania.
- B. opisu.
- C. dialogu.
- D. opowiadania.

6.2. Uzasadnij krótko swój wybór odpowiedzi w zadaniu 6.1.

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–1)

Wyjaśnij, czemu służy nawiązanie do czterech pór roku w końcowej części utworu Gałczyńskiego.

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

Oceń poprawność podanych zdań dotyczących formy utworu, zaznaczając P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Zastosowane w wierszu wyliczenia podkreślają zmienność uczuć podmiotu lirycznego.	P	F
2.	Wśród wypowiedzi zawartych w wierszu znajdują się równoważniki zdań.	P	F
3.	Wypowiedzi bohaterów lirycznych wiersza Gałczyńskiego mają formę mowy zależnej.	P	F

Zadanie 9. (0–2)

9.1. Wyjaśnij, jak rozumiesz porównanie pojawiające się w zakończeniu wiersza: *Zimą kocham cię jak wesoły ogień*.

.....

.....

.....

.....

9.2. Dokończ zdanie. Wybierz prawdziwą odpowiedź A.–D.

Zdanie: *Zimą kocham cię jak wesoły ogień*

- A. nie zawiera żadnej przydawki.
- B. zawiera jedno dopełnienie.
- C. jest bezpodmiotowe.
- D. zawiera jeden okolicznik.

Przeczytaj poniższy fragment artykułu i wykonaj zadanie 10.

Gary Chapman to amerykański psycholog, psychoterapeuta, autor bestsellerowych książek oraz prezenter radiowy. Jego najbardziej znana książka nosi tytuł „5 języków miłości”. Języki miłości Chapmana to pięć różnych sposobów, w jaki każdy człowiek doświadcza miłości i ją wyraża. Są to: dobre słowa, przysługi i oddanie, prezenty, wspólny czas i dotyk. Aby czuć się kochanym, potrzebujemy, aby druga osoba w związku okazywała nam uczucia w określony sposób – zgodny z właściwym nam językiem. Jeżeli np. językiem właściwym dla danej osoby jest poświęcanie jej czasu, wtedy mąż, zarabiający dużo pieniędzy i kupujący drogie prezenty swojej żonie, nie będzie w stanie zrekompensować jej częstej nieobecności w domu z powodu częstych nadgodzin w pracy.

Na podstawie: Joanna Marteklas, *Pięć języków miłości według Garego Chapmana. Jaki jest twój?* focus.pl

Zadanie 10. (0–2)

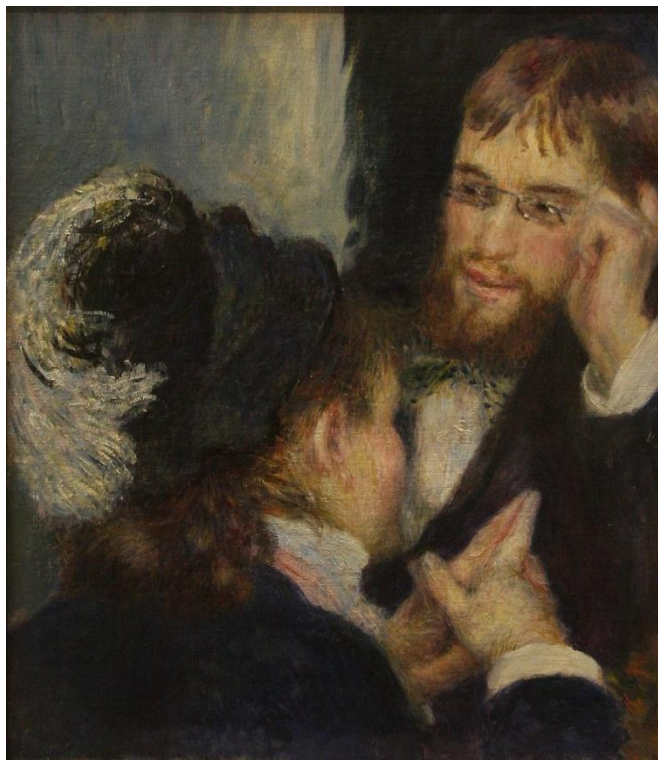
Uzupełnij tabelę.

Jak sądzisz, jakimi dwoma językami miłości przedstawionymi w artykule posługują się bohaterowie wiersza Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do wiersza.

Język miłości wg Chapmana	Uzasadnienie wyboru z odniesieniem do wiersza

Zapoznaj się z poniższymi obrazami i wykonaj zadanie 11.

Obraz 1.

Pierre Auguste Renoir, *Rozmowa*, 1878, commons.wikimedia.

Obraz 2.

Thomas Gainsborough, *Rozmowa w parku*, 1746-1748, commons.wikimedia.

Zadanie 11. (0–5)	
--------------------------	--

Który z obrazów, Twoim zdaniem, może stanowić lepszą ilustrację wiersza Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do sensu wiersza i dwóch elementów graficznych wybranego obrazu odróżniających go od drugiego wizerunku.

W zadaniu sprawdzana będzie poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj poniższy fragment utworu i wykonaj zadania 12 i 13.

Aleksander Fredro, *Zemsta* (fragment)

SCENA SIÓDMA

Klara, Papkin

PAPKIN

Jużem bliski był zwiędnięcia,
Gdy tve oko wszystko zmienia.

Oby kiedyś dały bogi,
Abym niosąc odwet drogi,
Nim czas raźniej machnie kosą,
Był twym żarem, był twą rosą.

ukłon głęboki

KLARA

ironicznie całą tę scenę, oddając niski ukłon

Równie z rytmu jak z oręża
Tak sławnego dostać męża
Jest zaszczytem białogłowy;
Ale każdy dziś młodzieniec
Miłosnymi, czczymi słowy
Zwykł przeplatać ślubny wieniec,
Trudno zawsze dawać wiarę.

[...].

PAPKIN

klękając

Przyjmij śluby...

KLARA

Hola! teraz lata próby,
W nich dowody posłuszeństwa,
Wytrwałości i śmiałości.

PAPKIN

O królowo wszechpiękności!
Ornamencie człowieczeństwa!
Powiedz: «W ogień skocz, Papkinie» –
A twój Papkin w ogniu zginie.
wstaje

KLARA

Nie tak srogie me żądanie:
Klejnot rycerskiego stanu
Pastwą ognia nie zostanie.
Lecz powtarzam waszmość panu:
Posłuszeństwa, wytrwałości
I śmiałości żądam próby.

PAPKIN

W każdej znajdę powód chluby.

KLARA

Posłuszeństwa chcąc dać miarę
Milczeć trzeba sześć miesięcy.

PAPKIN

Nic nie gadać?

KLARA

Tak – nic więcej.
Wytrwałości zaś dam wiarę,
Gdy o chlebie i o wodzie...

PAPKIN

Tylko, przebóg, niezbyt długo.

KLARA

Rok i dni sześć.

PAPKIN

boleśnie

Jestem w grobie...

z ukłonem

Ale zawsze twoim sługą.

KLARA

Zaś śmiałości – w tym sposobie
Da mi dowód, kto dać zechce:
W oddalonej stąd krainie
Jadowity potwór słynie,
Najmężniejszym trwogą bywa,
Krokodylem się nazywa.
Niech go schwyci i przystawi,
Moje oko nim zabawi;
Bom ciekawa jest nad miarę
Widzieć żywą tę poczwarę.
To jest wolą niewzruszoną –
A kto spełni, co ja każę,
Ten powiedzie przed ołtarze,
Tego tylko będę żoną.

ukłoniwszy się, odchodzi w drzwi prawe

Aleksander Fredro, *Zemsta*, Kraków 1967

Zadanie 12. (0–1)	
--------------------------	--

Czy Klara mówiła serio? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do zacytowanego wyżej fragmentu dramatu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–2)	
--------------------------	--

Jak sądzisz, która próba byłaby dla Papkina najtrudniejsza do przejścia? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do podanego fragmentu ORAZ całości dramatu.

.....

.....

.....

.....

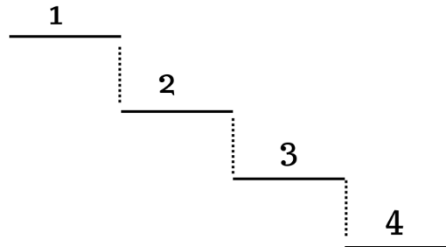
.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Spośród wypowiedzi A.–D. wybierz to, które zgodne jest z przedstawionym wykresem.

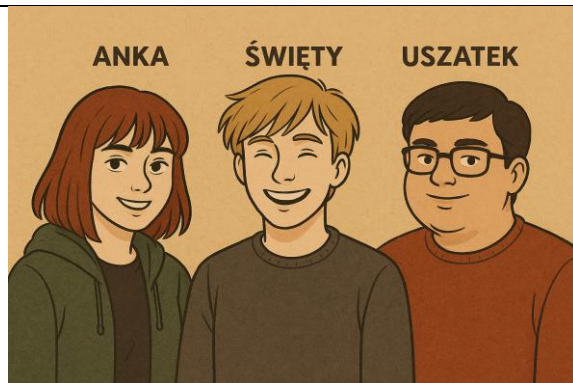

- A. Klara przypominała Papkinowi, że dawni rycerze, rozumiejąc powagę sytuacji, starali się o wybrankę serca w sposób pełen odwagi i poświęcenia.
- B. Klara przypominała Papkinowi, że dawni rycerze dokonywali wielkich czynów na cześć swoich wybranek, gdyż byli przekonani o możliwości pozyskania ich uczucia w ten sposób.
- C. Klara przypominała Papkinowi, że rycerze dawali dowody odwagi i mimo że czasem ponosili porażki, ich starania zawsze budziły podziw i były traktowane jako dowód wierności.
- D. Klara przypominała Papkinowi, że dawni rycerze musieli dowodzić swojej odwagi, ponieważ od tego zależało, czy zostaną uznani za godnych miłości.

Zadanie 15. (0–10)

Napisz dialog, który przeprowadziłaby z głównym bohaterem wybranej powieści jedna z wymienionych poniżej postaci drugoplanowych tej samej książki, gdyby odważyła się na szczerą rozmowę o ważnych sprawach. Wykaż się dobrą znajomością treści utworu oraz adekwatną obserwacją charakteru i sposobu mówienia bohaterów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 100 słów.

Zadbaj o to, aby bohaterowie posługiwali się poprawną polszczyzną. W zadaniu sprawdzana będzie poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Paweł Beręsewicz, *Szeptane*

Małgorzata Musierowicz, *Język Trolli*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Liczba słów:

Ocena dialogu:

Warunki formalne: 0 – 1

Wybór rozmówcy i ważnej sprawy będącej tematem rozmowy: 0 – 1 – 2

Elementy charakteryzujące bohaterów i oddające ich sposób mówienia: 0 – 1 – 2

Kompozycja: 0 – 1

Poprawność językowa: 0 – 1 – 2

Poprawność ortograficzna: 0 – 1

Poprawność interpunkcyjna: 0 – 1

Konsekwencja zapisu dialogu: TAK – NIE (–1p.)

Łączna punktacja:

Brudnopis

Teksty kultury i zagadnienia obowiązujące na etapie I (szkolnym) konkursu polonistycznego:

Literatura:

- Aleksander Fredro, *Zemsta*, wyd. dowolne,
- Paweł Beręsewicz, *Szeptane*, Warszawa 2023,
- Małgorzata Musierowicz, *Język Trolli*, wyd. dowolne,
- Eric-Emmanuel Schmitt, *Oskar i pani Róża*, tłum. B. Grzegorzewska, wyd. dowolne,
- Konstanty Ildefons Gałczyński, wybór wierszy, w tym: *Rozmowa liryczna*, *Rozmowa z aktorem*,

Film:

- *E. T.*, reż. Steven Spielberg, 1982,

Dzieła plastyczne:

- Thomas Gainsborough, *Rozmowa w parku*, 1746-1748,
- Pierre Auguste Renoir, *Rozmowa*, 1878,

Szczególnie ważne zagadnienia językowe:

- związki składniowe w zdaniu, składnia zdania pojedynczego,
- składnia zdania złożonego,
- mowa zależna, niezależna i pozornie zależna, zagadnienia związane z poprawnością zapisu,
- wiedza o komunikacji (nadawca, odbiorca, komunikat, kod).